

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Teljes fejtelenség

Elmulott a győzelmi mámor a nagyváradi „ellenzéki” harcosok körében. Az első nap váratlan beteljesülése után, jött a kijózanító katzenjammer. De természetes is volt. Mert a demagógiának az a fékevesztett áradata, amely előntötte a nobiles harci eszközökhöz szokott zsidó közéletet, csak addig lehet eredményes, amíg az ellenzéki sorokból adnak hangot neki. De amikor a kényelmes kocsi kocsiknak, átadják a gyeplőt, hogy fékezzék meg a szilaj lovakat, akkor tanácstalanul bámul a szemmebe és nem tudja mihez kezdjen.

Ahogy írjuk: teljes fejtelenség uralkodik ezekben a berkekben és miután egyongyözölék magukat, most itt állnak és nem tudják, hogy kit és kiket engedjenek a kormányhoz. Tudják jól, hogy a félrevezetett tömeg, nagy reformokat vár. Azt várja és joggal várja, hogy leszállítsák a jogasztási terheket, a gabellát és minden vonalon a könnyebbülés sóhaja szálljon az ég felé. Most már sokkalta nehezebb lett a helyzet. A csábító zöldasztal már ime, érett gyümölcsként hullott az ölkébe. Azok, akiknek mindegy, hogy mi történi a nagytradióju hitközséggel, csak a „győzelem” serlegét akarják fenéig írítani, azoknak, akiknél az egész nem volt egyéb, egy pillanatig sem, mint a kávéházi törzsasztalok hecclémája, azok könnyen napirendre térnek a felett. Hiszen nekik teljesen mindegy. Eddig sem érdekelte őket különösebben az ügy, ezután sem. Talán még egy közgyűlés látogatása erejéig sem fogják megerőltetni magukat. Ez teszi nagy többségét a győzelmi pártnak. Ezek a véletlenül bejutottak, a lista outsiderjei, akiknek semmi hasznát nem vehetik majd. De volna közöttük, a vezérek kised csapata. A legféltelenebb és legbecsületesebb közöttük, szintén megfutamodik. Mikor már látja, hogy piromániás bódulatban elérte, hogy a hitközség mind a négy sarkában ég, egyszerűen tovább áll és sorsára hagyja az egészet. Azután az a soha senkinek semmit nem tett fiatal ember, aki annak idején feljelenésben akarta elérni, hogy a zsidók ezrei kánn vágassanak a városon kívül szárnyasokat, az is bámul és nem tudja, mit csináljon. Várja, hogy mint a rosszul betanult gyerekszereplő, sugás után csinálhasson valamit. Aki pedig sug neki, az a román korifeusokat járja, hogy felajánlja szolgálatait. Az utszéli viccek letéteményese, a barátját stallumhoz juttatni akaró szubintelligens korifeus, mind áll és nem tudja, hogy mihez kezdjen. Eddig nem vettek maguknak időt, a hosszú évek folyamán, hogy a felelőtlen demagógián kívül, valóban időt szakítottak volna maguknak és mélyebben belenéztek volna a hitközség vezetésének nehéz munkájába. Csak szólamokon lovagoltak, hogy drága ez, meg amaz, meg miért a deficit, meg hol a pénz? Amikor valamennyien jól tudták, hogy a nehéz viszonyok között, jobbat elérni képtelenség és ők sem tudnának többet tenni.

Ezért van aztán az, hogy a teljes fejtelenségben, a győzelmi mámor kipihenése után, a régi garnitúra felé orientálódnak. Meg teljesen semleges jóindulatu embereket akarnak felhasználni,

Miért? kérdezzük. Miért nem ők, valamennyien, hogy megmutassák mit tudnak, illetőleg nem tudnak. Ahoz van elég judiciumuk, hogy lássák, néhány hónap és vége a népszerűségnek. Mert nem tudnak semmi olyan könnyítést tenni, amit olyan teli torokkal kiabáltak. Tudják, hogy keserves idő előtt állanak. És a nagy fejtelenség közepette azt sem tudják mihez kezdenek.

A régi garnitúra emberei, akik benne vannak még, bünt követnek el, ha igaztalanul megtépett presztizsük foltját úgy akarják megtisztítani, hogy velük együtt mennének egy percre is. Csak egyék meg amit főztek. Csak menjenek a felelősség felé, csak próbáljanak ők maguk eredményesen dolgozni. Eredményesen — ha tud-

nak. Annak a 25—30 jóindulatu férfinak, akik a hetvenegy újabb ellenzékét képezik, akik ma egységesen, falanként kell álljanak és mindenben szolidaritást vállalniok, lábhoz kell tenni a fegyvert. Nem segíteni és nem támadni. Nyugodtan bevárni a nagy örület teljes végét. Amikor a megszőkött főszer látni fogja, hogy mit tett és bünbocsánatot fog kérni. Ha a többiek is, a főttüzetők, országvilág előtt ismerik majd be tehetetlenségüket. Addig nyugodtan várni és nézni a nagy fejtelenséget. Azt a nagy pánikot, amely elfogta őket a nagy győzelem után. Pirrhusi győzelem volt. S ez a győzelem fogja meghozni a nagy elégtételt, a méltatlanul megbántottaknak. Csak azt sajnáljuk, hogy ennek a nagy visszavonásnak, ennek a torzsalkodásnak, a hitközség, mint intézmény isssa meg a levét és az össz-zsidóságnak is nagy kára származik abból, ha Erdély legnagyobb hitközsége, a demagógia karjaiba szédült és nem tudja, mikor lesz feltámadás.

Lemészároltak egy zsidó családot Galiciában

Lembergől jelentik: Az utóbbi időben oly gyakori rablógyilkosságok történetében is példátlan az a borzalmas eset, amely vasárnapra virradó éjjel a keletgalíciai Jodnó községben történt. Ismeretlen tettesek lemészároltak egy Feld nevű kereskedőt, négytagu családjával együtt. Azután kifosztották az üzletet, majd a lakásból is elcipeltek minden értékes holmit, végül pedig felgyújtották a házat, amelyben a kereskedő

üzlete és lakása volt. Ezután nyomtalanul eltűntek az éjszaka sötétjében. A tüzre összeverődtek a helység lakói és a tűzoltósággal karöltve nagynehezen eloltották. Amikor aztán behatoltak az üszkös gerendák és összeomlott házfalak közé, rábukkantak a négy áldozat megszenesedett holttestére, amelyeken még észlelhetők voltak a gyilkosok által ejtett borzalmas sebek. A nyomozás folyik.

Lemondott Dr. W. Fildermann a bukaresti hitközség elnöke

Bukarestből jelentik: A bukaresti hitközség nemrég megválasztott elnöke, dr. W. Fildermann a napokban benyújtotta lemondását. A bukaresti hitközség, mint ismeretes már hosszabb ideje súlyos válsággal küzd és mint lapunk más helyén is megírjuk, a tisztviselőit sem tudja pontosan fizetni. A válság napról-napra egyre élesebb formá-

ban jelentkezett, úgy, hogy a vezetőség minden törekvése csődöt mondott, amennyiben a hitközség szanálásra törekedett. Dr. Fildermann ennek a konzekvenciáit vontala, amidőn benyújtotta lemondását a hitközségnek. A hitközség vezetőköréi most új csoportok bevonásával igyekeznek megtalálni a válságból való kivezelő utat.

A német hitleristák Trotzkijt hívják vezérüknek

Berlinből jelentik: Ottó Strasser, Gregor Strassernek, Hitler szárnysegédjének öccse, mint ismeretes, néhány hónappal ezelőtt kilépett a nemzeti szocialista pártból és Fekete Front címmel külön lapot alapított, amely most a maga egyéni politikai elvei mögé hiveket toboroz. Ottó Strasser lapjában most felszólítja a kormányt és azt követeli, hogy Trotzkijszámára adjon azonnal beutazási engedélyt.

Trotzkij — így mondja Ottó Strasser — az egyetlen alkalmas ember arra, hogy a németországi szélső jobboldali fronttal összeműködve, Stalin vörös frontját megbontsa és ennek a munkának előkészítésére és kiépítésére Trotzkijt be kell Németország területére engedni. Jellemző a német szélsőjobb kétségbeesett talajtalanására, hogy ma már ilyen tervek is felmerülnek és azokat szélesen pertraktálják.

Anglia minden polgára teljesen egyenlő jogokat élvez

London. A képviselőházban a belügyminiszterhez kérdést intéztek, hogy hány zsidó nyert polgárjogot az elmúlt évben Angliában? A miniszter a feltett kérdésre azzal válaszolt, hogy Angliában senkitől sem kérdik meg a polgárjog elnyerése kapcsán

a vallását és így a kérdésre hiánytalan választ nem lehet adni, de nem is fontos.

Ennek kapcsán közöljük, hogy az újév alkalmával György angol király 3 angol személyiségnek adományozott Pair-ri rendet, akik közül kettő zsidó.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel

CZITROMURISZABÓSÁGÁT

General Mosoiu, Kort-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

öltönyöket, felöltőket
és téli kabátokat már
2600 leiért készíti

Minden munka CZITROM DEZSÓ vezetése mellett készül.
(A volt Szent László-téri Czitrom-cég tulajdonosa)

HETI GLOSSZÁK

A „magyarfaló” Népünk

Az „Egyenlőség” című „felekezeti” lap, amelyben oly bübajos chanukai elmefuttatmányokat olvasunk lelki épülésünkre, legutóbbi számában azt írja, hogy „Nagyváradon megbuktak a cionisták”. Ez a címe a kis hírnek. Az sem megvetendő csemege a váradiaknak, amikor olvassák, hogy az eredmény Moskovits Izidor és Reichmann! (sic! ilyen ma nem is létezik!) Jenő ortodox vezérférfiak személyes diadala. Dehát ez elírás. Azonban az már tendenciózus, amikor azt írja tovább; „A nagyváradai zsidóság körében annál nagyobb elégtellességgel üdvözlük az eseményt, mert a „Népünk” magyarfaló ortodoxellenes izgatásai már elérték a tetőpontot s.b.”.

Tetszik ezt érteni? Mert mi bizony nem értük. Magyarfaló és ortodoxellenes. Hogy mi mennyire orthodoxellenesek vagyunk, arról kérjen az Egyenlőség információt, például az erdélyi Központi Irodától. Meg komoly zsidó vezérférfiaktól, akik csak jóízűen fognak nevetni ezen a zöldségen. Ami pedig a magyarfalást illeti, hát bizony itt van egy kis „igara” az Egyenlőségnek. Mert ki is a legnagyobb magyar ma Magyarhonba? Talán Apponyi? Talán Horthy? Oh, ezt a címet nem vindikálja magának senki. Csak egy ember van aki Szécsenyi után, a legnagyobb magyar. Szabolcsi Égalité Lajos, ez a nagy magyar, ez a árvalányhajás, furkósbotos, jiszkadalos, hejehuja magyar ember. Hát ha ő a magyarság reprezentánsa, akkor igenis mi magyarfalók vagyunk.

Különbözik pedig, mindig és mindenkor hirdetjük a magyarságnak és a zsidóságnak békés együttműködését, népkisebbségi alapon. Ezerszer kifejtettük már nézetünket, s ma sincs sem házzátennivalónk, sem elvonnivalónk, Igenis, mi ellene vagyunk annak, hogy az utódállamokban a mártírok mártírja legyünk. Mi zsidó népi kisebbségi alapon akarunk állni, aminthogy azon a szilárd világnézeten állunk és ezen alapszik egész politikánk is, de emellett a legbékésebb harmoniában a kisebbségi sorsba jutott erdélyi magyarsággal. Egymás mellett haladni, a közös célok kivívása érdekében. Egymást támogatni, ha kell, egymást megértve, kiharcolni a kisebbségi jogokat, amelyek megilletnek bennünket. „Magyarfaló” ez az Egyenlőség terminológiája. Semmi közünk hozzá. Nekünk nem zsiros tizlet a „világnézet” mint Szabolcsi urnak, mi önzetlenül szolgáljuk a zsidóság ügyét. Neki már ezert is hallgatni kellene. Pláne nem rágalmazni igazságtalanul és durván. De ez hozzátartozik az hárcmodorához. Szabolcsit valóban nem szeretjük, a magyar zsidóság átkának tartjuk, Szabolcsifalók vagyunk, az igaz de nem magyarfalók. A kellő nem identikus — még ha az Egyenlőség így is akarja beállítani.

Egy „szavazó” halálára

Még a váradi hitközségi választások alatt történt. A lázas és izgalmas atmoszférában is pillanatnyi csendet parancsolt a két szembenálló táborra az a jelenet, amikor a megboldogult Weisz I. Miksa jelent meg szavazni. Akik nem ismerték őt, azoknak röviden csak annyit. Tudott időt és energiát áldozni a zsidó közért, ezt el kell ismerjünk róla haló poraiban is. Elismerjük annak dacára, hogy halálosan gyűlölt bennünket. Ha valaha lehetett használni a „halálos” szót, nála igazán lehet. Mert 72 évesen, egy borzasztó kórral testében, halála előtt három nappal, felkelt halálos ágyából és viaszszárgán, az elmulás kétségtelen jeleivel arcán és meggörnyedt alakján, elment sza-

vazni. Ugy gyűlölte a cionizmust és annyira rajongott az agudizmusért, hogy felkelt és vánszorogva, holtfáradtan elment leadni szavazatát. Micsoda lelki erő kellett ehhez és milyen fanatizmus. Magasztosabb célhoz méltó volt ez az önfeláldozás, mint az agudizmus. De impozáns és megható — még ha a megboldogultat a gyűlölet is vitte az ágytól — a szavazóurnáig.

Weisz I. Miksa meghalt három napra rá, hogy a szavazásra elment. Nem ez az izgalom ölte meg, hanem a kór, amelyet megadással türt. Bár gyűlölt bennünket, a megtért harcosnak kijáró tisztelettel emlékezünk meg róla és bárha okulkának teltől azok, akik egy tisztultabb és magasztosabb eszméért, mint az övé volt — az ezredrésnyi áldozatot sem akarják meghozni.

Hogyan jutott egy elhagyott asszony 500 angol fontoz — a Népünk útján?

Néhány héttel ezelőtt lapunk nyolcadik oldalán megjelent egy hirdetés, héber nyelven. Ebben a felhívásban az állott, hogy felhívja a zsidóság figyelmét egy M. D. Weiszberg nevű urra, aki jelenleg Amerikában tartózkodik, nehogy a birtokában levő okmányokkal bárkit is félrevezelhessen. Óvatosságra int mindenkit vele szemben. Ez a felhívás, amelyet a tordai és dési főrabbi irtak alá, eljutott lapunk útján Jeruzsálembe. Amikor a kinyiterezett férj apjának tudomására jutott, hogy a „Népünk”-ben ez a hirdetés megjelent, elhívatta volt menyét, egy Hausman leányt (megboldogult Chaim Sonnenfeld unokája) és kifizetett neki készpénzben 500 angol fontot (körülbelül 300.000 lei). A válasz is megtörtént ezután és — amint ottani tudósítónk írja — amit nem tudott számos rabbi elintézni, azt megtette egy hirdetés, amely lapunk útján jutott el az Erebe. Az asszony, hiába interveniáltatott ebben az ügyben, sehogy sem sikerült elintézni az ügyet, amelyet így egy-kettőre elintéztek és ránézve fényes eredménnyel, amennyiben tekintélyes pénzösszeghez jutott ezáltal.

Revideált álláspontok ...

Beküldött levél.

A napokyan egy régi kedves tanárommal utaztam Clujra. Véletlenül találkoztunk össze és örömmel üdvözlöttük egymást. Volt tanárom híres volt arról, hogy erősen magyar érzelmű és ezt a tiltkárt még a vezérinspektorok előtt sem igyekezett véka alá rejtetni. Alig néhány éve annak, hogy az egyik főigazgatónak bátran odavágta: Ne csodálkozzék azon, hogy mi zsidók ilyenek vagyunk, hiszen az Önök bukaresti zsidói, még ma is, 400 év után, beszélnek a spanyol nyelvet, pedig milyen körülmények között hagyták ott a nemes grandok hazáját.

Beszélgésünk folyamán erre a magyar érzelmére akartam rátérni és megemlítettem neki az épen akkor parázsló debreceni diákboltrányt, amikor is leányokat is megverték a hős levették. Kedves tanár ur — mondtam — ennyire mégsem lett volna szabad megfélemlkezni lovagiasnak elismert magyarjainknak.

Fiam — szólott erre régi professzorom — én is revízió alá vettem álláspontomat, nem csak Gömbös. Ennek pedig főoka az, hogy hat héttel ezelőtt olvastam a pesti lapokban, hogy most már idegen valutát sem akarnak adni a kültöldön tanuló zsidó diákoknak, akiket elűzték a numerus klauzussal a magyar egyetemről. Még a numerus klauzusra is találtam enyhítő körülményt, de hogy a kimenekült tanulni akaró fiukat ezzel is lehetetlenné tegyék, ezt nem bírom megérteni. Ez több annál, amit a magyar zsidóság megérdemel.

Bizony, bizony, a romániai zsidó diá-

koknak mégis jobb dolguk van, vettem közbe, itt mégsem bának úgy velük.

S alig másfél óra telt el a vonatbeli diskurzus után, amikor meggyőződtem arról, hogy itt sem sokkal jobbak a viszonyok. Egy cluji egyetemi hallgatónőnek kellett átadnom egy csomagot. Ő mesélte. Képzelmű, milyen sérelem ért bennünket tegnap is. Tanase a híres bukaresti színész itt vendégszerepelt és mikor jegyet kértünk, azt mondták, hogy csak LANC igazolványos hallgatók kaphatnak. Mikor megmondtam, hogy „evreu” vagyok, akkor rögtön megtagadták tőlem ami minden hallgatónak kijár. Egy székelyudvarhelyi magyar diáklánynak szó nélkül kiadták de nekem nem.

Igy kellett egyidejűleg volt tanáromnak és nekem is revízió alá venni álláspontomat.

Sch. O.

Szalonikiben feltámadt egy zsidó próféta?

Szalonik. Nemcsak Szaloniki, de egész Görögországban, sőt egész Balkánon nem beszélnek egyébről, mint a csodatevő Chajim Szeguráról, a szalonikii zsidó cigarettakereskedőről, aki csodálatos jövőbelátásáról és gyógyító erejéről tett tanúságot.

Szegura, aki spanyolszármazású zsidó, idestova 25 év óta foglalkozik a kabalisztikus tudománnyal s okkultizmussal. Mintegy 5 hónappal ezelőlt levelet intézett a szalonikii „Progress” című francia-zsidó újság kiadójához, melyben előre megjósolta a szept. 27-iki nagy görög földrengést a melynek mintegy 500 halálos áldozata volt. Ezenkívül különböző betegeket meggyógyított, olyanokat is, kiket az orvosi tudomány régen feladott s ezzel olyan páratlan népszerűsége lett szert, hogy a világ minden részéről jönnek hozzá a betegek s szerencsétlenek.

Szegurát természetesen igen sok újságíró is meglátogatta, akik érthetetlenül állnak szemben természetfeletti erejével. Egy zsidó újságíró előtt, a csodálatos „próféta” (így nevezik mindenütt) a következőket mondotta:

„Meglátásaimat a próféták könyveiből, meg egyéb zsidó kabalisztikus művekből merítem. Az újságíró azon kérdésére, miért lett megkímélve Szaloniki maga, a nagy katasztrófától, így felelt:

„Tavaly 70 000 zsidó szenvedett a görög pogromoktól, most ugyanannyi görögnek kellett szenvedni. Van nemezis s létezik bünhődés”.

Arra a kérdésre, mi a véleménye Hitlerről, mit hoz a jövő, elmerengve felelt:

A „Sátán” feltörte láncait, melyben ezer év óta szilárdult Küiseje, karaktere, mozdulatai s szerencséje annak az embernek, akit Hitler Adolfnak hívják, mutatja, hogy a sátán szelleme, lelke beléje szállt s testében-lelkében gyökeret vert Hitler nemcsak a zsidók, de az egész világ sátánja, rossz szelleme.

A zsidók sokat fognak szenvedni a következő évtizedekben, szenvedésük nagyobb és fájdalmasabb lesz, mint valaha volt, az utolsó, a feltámadás szenvedései lesznek ezek, mik után egy jobb s könnyebb világ fog következni.

Mindenesetre igen érdekes „próféta” ez a szalonikii zsidó cigarettakereskedő.

A jeruzsálemi chasszidok Teitelbaum Joel főrabbit akarják a kolel főnásziójának

Jeruzsálemi tudósítónk írja: Nagy fel-tűnést keltett a jisuv körében az a körlevél, amelyet Teitelbaum Joel, károlyi főrabbi hívei küldöttek szét a kolel pénzek nászija-hoz, a világ minden tájára, (Názi alatt érik azon vezető férfiakat, akik a perselyekből és egyéb helyekről a pénzt összegyűjtik és kiküldik Palesztinába a kolel részére). Ebben a körlevélben azt kéri, hogy válasz-szák meg a kolel főrabbiának: Teitelbaum Joel károlyi főrabbit és mint a galut nászija-jának főmegbízottja, az összes befolyó kolel pénzeket az ő kezeihez juttassák el, hogy annak elosztásáról mostantól kezdve ő gondoskodjon. Hogy miképpen fogadták az arra illetékesek a körlevelet, arról nem ír tudósítónk és ezért erről csak legközelebb a beszerzendő információk után számolhatunk be.

A kongresszus elé

Irta: Dr. KLEIN MIKSA, az Országos Zsidó Párt erdélyi részének ügyvezetője

A romániai zsidóság politikáját irányító delegátusok kongresszusra gyűlnek össze rövidesen Brassóban, ahol számonkérjük a parlamentereinkről a végzett munkát, meghallgatjuk a tartományi vezetők beszámolóját, döntenek a párt alkotmánya felett, hogy az végleges formációt nyerjen és ki fogják jelölni a párt jövő útját és kereteit. Olyan fontos és sorsdöntő ez a kongresszus, hogy meg vagyok győződve róla, hogy minden egyes megyei tagozatunk el fogja küldeni delegátusát, hogy részt vegyen ebben a határozathozatalban. Nem lehet és nem szabad közönnel napirendre térni a kongresszus megtartása felett, mert itt fog eldőlni az Országos Zsidó Párt sorsa.

Ha az elmúlt parlamenti cessziót vizsgáljuk, meg kell állapítsuk, hogy kicsiny parlamenti képviselőtünk erején felül tett eleget kötelezettségének a zsidósággal szemben. Már a múlt év augusztus 26-án az Országos Zsidó Párt elnöksége és a zsidó parlamenti klub tagjai testületileg jelentek meg a kormányelnök előtt s memorandumba foglalták a zsidóság legégetőbb problémáit és kérték azok kedvező elintézését. Ezek a kívánságok több csoportra oszlanak.

Az első a hitközségek kultuszörvényét kiegészítő regulament sürgős elkészítése és a tanköteleseknek a szombati irás alóli felmentése volt. Ebben a kérdésben sikerült végre eredményt elérni, a vallás- és közoktatásügyi miniszter 152062 dln 17 október 1932. sz. alatti körrendeletével végre teljesítette a vallásos zsidó szülőknek azt a kérését, hogy kérelmükre gyermekeik fel lesznek mentve a szombat és ünnepnap irások alól, sőt utasította az iskolák igazgatóságát arra, hogy igyekezzenek az órarendet is ily értelemben összeállítani.

A kultuszörvény regulamentjének kérdésében október 8-án Landau képviselő interpellációjára Gusti vallásügyi miniszter megígéri a kérdés sürgős megoldását s mivel ezzel a kérdéssel az összes hitközségi szervezetek központjai komolyan foglalkoztak és az idevonatkozó javaslatokat be is terjesztették, meg van a lehetősége annak, hogy ez a kérdés rövidesen a hitközségi autonómiák teljes respektálása mellett megoldást nyerjen.

Itt említem meg, hogy ebben a nagy-horderejű kérdésben az U. E. R. október 31-én szintén kongresszust tartott, amelyen az U. E. R. elnöke, dr. Fildermann megnyitó beszédében, hatalmas történelmi visszaforgatást vetett úgy a regáli hitközségek fejlődésére, valamint a lecsatolt területek hitközségeinek autonómikus és közjogi állására, valamint előterjesztette a regulament iránti javaslatát, amely javaslat egyes részében még messzemenőbb jogokat kívánt a hitközségek szabad fejlődése végett, mint amennyivel jelenleg a hitközségek rendelkeznek. Az orthodoxia szempontjából azonban vannak javaslatának egyes részei, amelyet nem tehetünk magunkévá. Ilyen javaslatának 10-ik §-a. Tagadhatatlan azonban, hogy ezzel a kérdéssel annak jelentőségéhez mérten foglalkozott és bár a lecsatolt területek nem képviseltették magukat a kongresszuson más okokból, nem lehet elvitatni az U. E. R.-ől azt az érdeket, hogy kellő felkészültséggel és objektivitással, sőt bátorsággal szállott sikra a hitközségek autonóm jogaiért. Ugyancsak az orthodox központi iroda, valamint a neolog központi iroda, a bukovinai és beszarábiai hitközségi szervezetek képviselői is szorgalmasan gyűjtik az anyagot és közös kongresszusra készülnek ebben a kérdésben, amelyre természetesen *erkölcsi kötelességük* meghívni az Uniunea Comunităților din Vechiul Regat és az U. E. R. vezetőségét, mert csakis egyesülten és békés összefogással fogjuk tudni ezt a nagyjelentőségű kérdést sikeres megoldáshoz vezetni. Azért hangsúlyozom ki a kérdésnek a jelentőségét, mert a „Népünk” olvasótáborra nem tudja, hogy még ebben a kérdésben is súlyos személyi differenciák és sértődések támad-

tak, amelyeket azonban Wezel főrabbi ur segítségével sikerült békésen megoldanom, a félreértéseket kiküszöbölöm. A zsidó szervezeteknek pedig morális kötelességük ügyelni arra, hogy az ilyen nagyjelentőségű kérdésekben a tyukszemrehágás politikája megszűnjön, mert sajnos még mindig egyes vezetők nem tudnak lemondani erről az örömről. Mivel a vallásügyi kormány jelenlegi vezetője kellő megértést tanúsít a hitközségek kívánságaival szemben, minden reményünk megvan ahhoz, hogy ezt a kérdést sikerüljön fog autonómiánk teljes közjogi biztosításával megoldáshoz vezetni.

Az Országos Zsidó Párt egyik fontos követelése volt az állampolgársági törvénynek a békeszerződés szellemében való módosítása. A Marzescu féle 1924 évi február 21-en kelt törvény az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről, súlyos jogfosztást jelent a lecsatolt területek zsidóságával szemben és a Zsidó Párt valamint elődei a parlamentben meg nem szűnő energiával követelték ennek a törvénynek a módosítását, sajnos azonban mindezekig eredmény nélkül. Nem akad román kormány, amelyik ezt a kérdést becsületes szándékkal meg akarná oldani, mert nem megoldás az a toldozás és feldozás, amelyet ezen a törvényen eszközölnek és hiába volt Dr. Martonnak 1932 augusztus 26-án előterjesztett interpellációja, sem Landaunak október 25-én kelt felszólalása, sem pedig Dr. Weissmannak törvénykiegészítő javaslata, a kérdés ma is megoldatlan és a zsidók tízezrei hontalanok maradtak. Ép ezért a jövő parlamenti cesszióban ezt a kérdést homlokterbe kell nyomni és nem szabad egyetlen egy kormányjavaslatot sem megszavazni és a Zsidó Párt erkölcsi girójával alátámasztani, mindaddig, míg ez a kérdés becsületesen megoldva nincs. Szavazatok szempontjából az az 5 képviselői szavazat nem jelent semmit, sem pro, sem contra. De erkölcsi szempontból igenis sokat jelent. *Egy kisebbségi*

Legfinomabb hygienikus szagtalan

„Rex” Borotvapor
legolcsóbban kapható

M. Weissberger
Oradea, Str. Cogălniceanu 4.
Viszonteladónak óriási árkedvezmény!

Hócipők, hócsizmák ezidén is
legolcsóbban
ROTH HENRIK cégnél, Zöldfa-u. 3. szerezhető
be. _____

Látogatás a nyomorgó „Gérek” között

Irta: KAUFTHEIL ERNŐ

Szovátfától háromnegyedóránira fekszik Erdőszentgyörgy (Sângeorgiu de Pădure), melynek orthodox hitközsége gyakorol felügyeletet Bözödujfalu „gér” hitközsége fölött.

Erdőszentgyörgytől alig 7 km. az út, mely kétfelé válik. Az egyik Bözödujfalura, a másik Udvarhelyre vezet. Az út jobb és baloldalán gyönyörű hegyek emelkednek. Balra tériünk, s rövidesen megérkezünk Bözödre. Külsőleg szép rendezett, de szegény székely faluhoz hasonlít. Semmi sem árulja el, hogy itt zsidó vallású székelyek laktak. A kapu gyönyörűen kifaragva, a legcifrább motívumokkal, az utcán és mezőn parasztruhában öltözött földművesek. Nagy nyomor bélyegét viseli magán az egész falu.

A Ros Hakahal, Rosenzweig Lajos született zsidó szármáregyből, a felesége és az anyja is proselyta. Ő teljesen aszimilálódott az itteni parasztlakozhoz, nem néz ki zsidónak. Végig kalauzol a falun. Megmutat minden nevezetességet, közben meséli az áttérés történetét. (A gérek története oly szűk körben ismert, hogy jónak látom röviden ismét közölni). Anyja leánykori neve Kovács Ida, héberül lite báh Ávráham. Ő már imakönyvből is tudott imádkozni, nem csak kívülről. Felesége szintén proselyta, Nagy Vilmának hívják

leánykorában. Folyékonyan imádkozik könyvből, orthodox áskénáz kiejtéssel. Gyermekeit szigorú vallásos szellemben neveli. Kísfia a Talmud Tórába jár.

A gérek azelőtt szombatosok voltak. A szombatoság keletkezése a XVI. századra esik. Teljes lelkiismereti szabadság volt akkor. A szabad vallásgyakorlást kedvezték az összes felekezeteknek és vallási szektáknak. A XVI. század végén az új erdélyi fejedelmek szakítanak a liberális szellemmel és új törvénnyel állják útját a szabad vallásgyakorlásnak. A katolikus Báthory István és Báthory Kristóf nem követik János Zsigmond nyomdokait. Az új idők szellemének vértanúja lett Dávid Ferenc. Az ő hiveit nevezte a nép „zsidó-zóknak” — dávidisták — holott ő nem is volt szombatos, hanem unitárius. Az ő unitarizmusából sarjadt ki a szombatoság. Eössi András — a legrégebb szombatos költő — is davidista, de ő és hivei csak a Bibliát, illetőleg Mózes törvényeit fogadják el. Eössi a fiatal Péchy Simont — ki nála nevelésközdött — külföldre küldi, hogy a héber nyelv és a rabbinikus irodalom ismeretére szert tehessen. Évek múltán, mikor Péchy visszatér, a szombatoság Erdélyben már nagyban virágzik, dacára annak, hogy az új szektát országgyűlési törvények üldözik. Főleg az unitáriusok és reformátusok között terjed erősen. Egész községek felveszik a szombatos hitet, így a református Betfalú, Kissolyos, Szentdemeter, Szentersébet és még vagy 30

falú. A városi polgárság és főnemesség között is terjed. A Mátéfiak íródeákjai másolják a legintenzívebben az új hit irodalmi termékeit. A szombatosok zsinatot hívnak egybe, hogy az új hold napját megállapítsák és ennek alapján az ünnepek megtartásának idejét. Csak Mózes 5 könyvét tartják, de abból sem mindent. Így pl. nem vállalták a circumciziót. Azokat az ünnepeket, melyeket a Biblia nem ír elő, mint pl. a Chanuka, (Templomfelszentelési ünnep), vagy Purim (Sorsolás ünnepe) nem tartják. Szombaton pl. négyezer tartanak Isteniszteletet: énekekkel, prédikációval, imával és zsolttárral. Énekeikben „szombatosoknak” nevezik magukat. Az általuk tartott ünnepek a következők: Ujhold napja (Ros Chodes), Peszách vagy pogácsás ünnep, melyet 7 napig tartottak éppen úgy, mint az eretzisráeli zsidók, a hetek ünnepe (Sevuoth), a sátoros ünnep (Szukkoih), a haragos napja, azaz újév (Ros Hassana), melyet egy napig tartottak és engesztelő nap, vagy hosszú nap (Jom Hakkipurim). Eössi a keresztyén tanításokat akarta követni, hit a tulvilágban, hirdette a felebaráti szeretetet, de azt nem terjesztette ki az ellenség irányában. Szerinte az ellenséget nem szabad gyűlölni. Erkölcstana gyönyörű. Az adakozásról azt tanítja, hogy elhárítja a rossz végzetet. (עדרקה תציר ממות). Az irgalmasságot kiterjeszti az emberekön kívül az állatokra is. Elveti az eredendő bűn és a praedestináció elvét. A szombatosok ismerték a rabbinikus irodalmat, a tal-

párt csak akkor szavazhatja meg a felirati javaslatokat, ha ebben a kérdésben a zsidóság kívánságának a kormány eleget tett. Ellenészetben inkább ellenzékbe küzdeni, mert a hontalanok tizezeinek szociális helyzete súlyos vádirat marad nemcsak a mindenkori kormányokkal szemben, hanem az O. Zs. P.-tal szemben is.

Külön kell foglalkoznunk a kongresszuson az antiszemita excessusokkal is. — Hogy a parlamenti ülések alatt minő hősiességek kicsiny parlamenti csoportunk a gyűlöletnek áradataival szemben, elég emlékeztetnem elvtársainkat azokra az ülésekre, amelyen a gyűlölet még a bibliát is támadás tárgyává tette. — Egészen komolytalannak kell ezeket az üléseket tekinteni, mert ezeken nem konstruktív munka folyik, hanem a legsötétebb destrukció és ha itt-ott történik is megnyilatkozás mellettünk, ez a megnyilatkozás még mindig messzebb, távol van attól, amelyet joggal várhat el az üldözött zsidóság. — Nemcsak a zsidóság érdekeit veszélyezteti a gyűlölet, hanem egyenesen a civilizáció és kultúra sérelmei és ennek megváltoztatását csakis a kultúra általánosabb elterjesztésével lehet remélni. Az igazi demokrácia már rég leszámolt volna ezekkel a sötét támadásokkal szemben, amelyet szentvallásunk és exisztenciánk ellen a vasgárdisták és cuzák indítanak. — A parlamenti képviselők szenvedése egyben a zsidóság elismerése és küzdelmük örök dicsősége marad.

Külön kellene foglalkoznunk a parlamenti csoportnak a zsidó iskolák körül kifejtett munkásságával és még inkább azokkal a gazdasági irányú törvényjavaslatokkal, amelyek rendelkezései súlyosan érintették a zsidó kiskereskedők és kisiparosok helyzetét, hiszen elég, ha emlékeztetném idézem elvtársainknak, hogy nem volt egyetlen egy törvényjavaslat sem, amelyet a párt megbízásából dr. Fischer József képviselő ne tett volna bírálattá tárgyává és ne küzdött volna a javaslatok kirívó igazságtalanságai ellen.

Az általános beszámolón kívül foglalkoznunk kell azzal is, hogy hogyan lehetne békét teremteni a zsidóság különböző frakciói között. Nem szabad bevárnunk a mindenkori választások izgalmait, mert ezek az idők nem alkalmasak arra, hogy békét lehessen teremteni. — Most kell megragadni az időt és alkalmat és kijelölni azokat a tárgyaló személyeket, akik megkíséreljék a béke megteremtését. — Fel kell tételezzük a másik oldalról is a jóhiszeműséget és jóakaratot és akkor hiszem, hogy meg lehet

teremteni a békét. A zsidóság pedig ezt akarja. — Ép ezért mindent meg kell kíséreljünk, hogy ezt létre is hozzuk.

A párt alkotmányának véglegesítése szintén fontos követelése a kongresszusnak, mert csakis ennek segítségével fog sikerülni lerázni a pártról a klikkek uralmát, mert ezek a klikkek élnek és ránehezednek pártra oly módon, hogy a pártvezetésben nem érvényesül sem a demokrácia, sem az igazság. Most kell foglalkoznunk azzal a javaslatommal, hogy a zsidó parlamentek mindegyike kivétel nélkül csak 1—1 évig viselheti a tisztséget, melynek eltelte után helyét át kell engednie a listán utána következőnek. Ezzel a javaslattal a párt egész élete új fázisokba fog kerülni, érvényesülni fog a vállalkozás elve és helyet lehet adni másoknak is, akik szintén érdemesek arra, hogy e tisztséget betöltsék. A pártvezetésben pedig csakis az alkotmányos szerveknek döntése alapján lehessen a jövőre nézve irányelveket leszögezni és nem meglepetésszerűen, mint ahogy az eddig történt.

Ugyancsak a kongresszus feladata lesz határozni a párt szervezés és kiépítés módjait.

Foglalkoznunk kell a zsidóság átrétegződésének problémáival és főleg az ifjúsági kérdéssel nagy horderejű problémájával.

Ha minden megyei tisztségbe kellő komolysággal és megfontolással fogja odahaza mérlegelni a kongresszus feladatait és a szükséges instrukciókkal el fogja küldeni delegátusát és a delegátusok ki fogják cserélni gondolataikat és nézeteiket egymással, komoly kritikával fogják illetni a javaslatokat, akkor hiszem, hogy ez az alkotmányozó kongresszus, áldást fog hozni a romániai összzsidóságra.

Ekszer készítését, alakítását, javítását és drágaköfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznél Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Téli szörme különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb**

árban bocsátom a nagyrabecsült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

RUBIN szücs és szörmeüzlet
ORADEA, ZÖLDFÁ-ÚCCA 6

mudot, midrást, hagyományt, amit onnan tudunk, hogy a régi iratok között kalendáriumot is találtak. A külföldi egyetemeken járt szombatosok tanulták és hozták ezt haza. A héber imák fordítását is megkezdte Eössi, de a hívők között nem ez terjedt el. A teljes zsidó szellemű zsolnárfordítás Bogathi Fazekas Miklóstól ered. Ez sem forogott sokáig a szombatosok között. A legtöbb változtatást Péchi Simon eszközölte, akinek óriási befolyása és hatása volt a hívőkre. Az ő imádságos könyve terjedt el a szombatosok között. Péchi Simon karrierje tüneményes. Születési évszáma bizonytalan, körülbelül 1565—1570 között van. Pályáját mint unitárius iskolamester kezdte, majd Eössi-hez kerül nevelői minőségben. Utána tanulmányutra indul, bejárja Európa és Afrika országait. Távol van évekig, mely idő alatt megfordul Rómában, Nápolyban, Bukarestben, Kostantinápolyban a spanyol és portugál királyi udvarban és Franciaországban. Oriási műveltségre és nyelvtudásra tesz szert. Műveltsége szefárd (spanyol) zsidók tanítására vall. Irodalmi munkásságából kitűnik, hogy tudott héber, latin, görög, kaldeus, török, spanyol, lengyel, román, francia, olasz, magyar és német nyelven. Kiváló író és költő, tudós és hebraista, vállalkozó és viléz katona, ragyogó diplomata. Erdélyi fejedelmek államférfia, ki egész a kancellári méltóságig felviszi.

A szombatosok a XVI századtól kezdve a XVII, XVIII és XIX századokon keresztül különböző üldözések és elnyomatások da-

cára is kitartottak hitük mellett. Sok ág lefőredezett a „zsidózók” — azaz „félzsidók”, ahogy Erdélyben nevezték őket — közül, míg a XIX század derekán túl, a kiegyezés után teljesen áttértek és felvették a zsidó hitet formailag és lényegileg százszázalékosan.

A szombatosok székely jobbágyak voltak, de sok volt közöttük a nemes ember. Nem törődtek azzal, hogy az áttérésük által nemességükkel, címerüket és kiváltságos helyzetüket elveszítik.

A szombatosok a községi és városi életben előkelő szerepet töltöttek be. Volt közöttük jegyző, előjáró, bíró, sőt „duló” (főszolgabíró) is. Negyven **גור צדק** tért át 1864-ben és a szombatos hitet felcserélte a zsidó hittel. *Ma már csak négy él közzük ők.*

A hitközségi elnök megmutatja az új templomukat, melyet 3 év előtt építettek a régi helyébe. A régi bedőlt egy árvíz alkalmával, amikor a Küsméd vize kiöntött. A templom előtt megmutatják a legidősebb **חנא**, özv. Csukor Hérachné (Hénachné), 76 éves. *Ő az egyetlen asszony aki még él az áttértek közül és az egyetlen az egész faluban, aki tud jiddisül beszélni.*

— Honnan tud jiddisül? — kérdelem.

— Leánykoromban Rosmannéknál szolgáltam Erdőszentgyörgyön, ott tanultam meg. Nyolc éves voltam, amikor zsidó lettem. Sükkös Rózsi volt a nevem azelőtt és mikor átállítottam Eszter nevet kaptam. Irni és olvasni nem tudok.

— Hát hogy imádkozik?

Képek a csehszlovákiai zsidó életből

Emelik a zsidó kultusz államsegélyét

A napokban került a parlament elé az 1933. évi állami költségvetés, amely igen jelentős kedvezményeket tartalmaz a zsidó kultusz számára. Míg 1932-ben 1,650.000 k. állami szubvenciót kaptak a zsidó hitközségek, addig ez évben a kultuszminiszterium ezt 1,808.000 k.-ra emelte fel. A köztársaságban a zsidó lakosság 4%-ot tesz ki, míg az államsegély a többi egyházak szubvencióihoz viszonyítva csak 2%-ra rug.

Zsidó légionáriusok

Prága. Külföldi mintára itt is megalakult a zsidó frontarcosok szövetsége, amely az egész országot behálózó légionáriusok egyes köreinek komoly ellenzé-ére talált, tekintettel arra, hogy a zsidó légionáriusok felveszik a harcot az antiszemitaizmussal szemben is.

Veszélyben vannak a zsidó iskolák

A közoktatásügyi miniszterium legújabb iskolai törvénytervezete, igen súlyos veszélyt jelent a zsidó iskolák számára. A tervezet szerint felekezeti iskolák csak az esetben tarthatók fenn, ha a helységben nincsen állami iskola. Amennyiben az új tervezet keresztül megy a parlamentben, úgy alig 5—6 zsidó iskolának maradna meg a törvényes működési lehetősége.

Kárpátuszaik kimutatásai szerint az itteni 17.300 iskolaköteles gyermek közül, akik tisztán cseh iskolákat látogatnak, több mint a fele zsidó felekezeti. Az állam 160 cseh iskolát tart fenn, amelyek közül számosan kizárólag zsidó látogatói vannak.

Az orthodox hitközségek állásfoglalása a politizálás ellen

Kassa. A legutóbbi itt megtartott orth. hitközségek konferenciája állást foglalt a központi iroda és a rabbik politikai működése ellen, mint amely veszélyezteteti és káros a hitközségek és az orthodox érdekek szempontjából.

Nagy kilépési mozgalom az ungvári zsidó hitközségből

Az ungvári orthodox hitközségben a vezetőség hibás politikája folytán, komoly kilépési mozgalom indult meg. Az előjáróság tulzott rabbipolitikájával nagy adóságokba verte magát és a felborult költségvetést úgy próbálta kiegyensúlyozni, hogy az egyes hitközségi tagok kultuszadóját többszörösen felemelte és leszállította a kiszírtesü tisztviselők illetményeit. Az igazságtalanul megadóztatott hitközségi tagok nagy csoportja értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a sérelmes adópolitika miatt kilépnek az orthodox hitközség kötelékéből. Már eddig is többen jelezték be kilépésüket.

Munkácsi csendélet

A munkácsi hitközség vezetősége, Spira rabbi lapjában arra figyelmezteti a zsidó közönséget, hogy a munkácsi neolog (értsd belzi) hitközség Salamon Grünfeld nevű funkcionáriusa hamis bélyegzővel és levélpapírral, orthodox rabbinak adja ki magát, hogy így esketési funkciókat végezhesen. Minihogy több ilyen eset a hitközség tudomására jutott, nevezett ellen büntető feljelentést adtak be. Salamon Grünfeld a belzi hitközség szentéletű rabbija (azelőtt az anyahitközség arabbijja volt) s így a kérdéses „Warnung” egy szomorú machlojkszámlára írható

— Csak kívülről. Én mindent tudok, én vagyok a templomban a „Vorsogerin”. A férjemmel „hájnt á gute Nacht” is Rosmannéknál ismerkedtem meg, nagy lakodalmat rendeztek Bözödön. A Rosmann volt az „Unterführer”. A férjem 14 éves volt, mikor zsidó lett. Ő is mindig zsidók között élt és nagyon megszerelte a zsidókat. Szombatos korában sem evett „cházert”. Van nekem két asszony testvérem katolikusok és egy fitestvérem az unitárius. Őt gyermekem van. A leányom Udvarhelyen lakik, a férje sámesz, a tempomot takarítja és a mikvet tartja.

Beszélgetés közben odaérkeztek Bözöd-ujfalu apraja nagya a templomhoz. Szemben meglekintem a hitközség renoválására szoruló községházát, ahol a Talmud-Tórájuk van elhelyezve, de nem tudnak benne tanulni és a javítás 6—8000 leibe kerülne de nincs pénzük. A házban egy szép emléktábla hirdeti a következőket:

EMELTE

Dr. BECK MÓR BUKARESTI FŐRABBI
ÉS Dr. BÁNOCSI JÓZSEF M. ZS. SZ.
SZERKESZTŐ LÉLKES BUZDÍTÁSÁRA
A MAGYAR ÉS KÜLFÖLD NEMES...
ÉRZÉSŰ IZRAELITA KÖZÖNSÉGE
1889-BEN

E két ragyogó ember pártfogolta őket áttérésük után. Nagyon hiányoznak a bánócijózsefek és bekmórok, nagyon érzik az IMIT hiányát is.

Folyt. köv.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Tévész 15. január 13.

Szombat: Tévész 16. január 14.

Heti szidra: י"ח

Heti háftóra: י"ח י"ז י"ט

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.50

gyertyagyújtás 4.55

Istentisztelet kezdete 5.05

Szombat befejezése 5.55

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

— Egy romániai chaluca megrendítő tragédiája a haifai kikötőben.

A haifai kikötőben néhány nappal ezelőtt megrendítő tragédia játszódott le. Egy teherhajóval a kikötőbe érkezett Mirjam Dumai, a beszarábiai Ungheni községből való fiatal chaluca, akinek anyja és két testvére él Palesztinában. Ennek alapján felhatalmazást kapott a palesztinai kormánytól bevándorlásra és a legelső hajóval utnak is indult. A haifai kikötőben azonban a kikötői hatóságok különböző kifogásokat emeltek a fiatal leány irataival szemben és nem engedélyezték partraszállását. Dumai Mirjam erre elkeseredésében a hajóról a tengerbe vetette magát, amelynek hullámai örökre elnyelték a tragikusorsu chalucát. Halála különösen nagy részvétele váltotta ki szülőhelyén, Ungheniben, ahol tudták róla, hogy a cionista mozgalom lelkes harcosa és hogy egyetlen ideálja a Palesztinába való kivándorlás volt.

— **Száműzik és kizárják a zsidó kommunista vezéreket.** Két hete, hogy Oroszországból érkezett híradás szerint Zinovjev (Apfelbaum) volt népbiztos, a Kominter volt elnöke, Lenin harcosátársa s az orosz szovjet egyik megalapítója 49 éves korában meghalt. Zinovjevét Stalin már régebben kizárta a kommunista pártból s ugyaszólván minden kereseti lehetőségétől elzárta, mert a forradalom egykori maximalistáját, most ellenforradalmi vagy legalább is Stalinellenes ténykedéssel vádolta. A zsidó Zinovjev, tehát ugyanarra a sorsra jutott, mint a zsidó Trockij, aki országról-országra vándorol s egyik ország sem akar neki asytl nyújtani, mint Kamenev (Stein), aki ugyancsak kegyvesztett lett, mint Joffe, akif az öngyilkoságba kergettek s mint a forradalom sok más zsidó vezére. A zsidó kommunisták s eltévelyedett iljuságunk tanulságot vonhatnak ezekből az esetekből!

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, kőkőkők fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorgariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Fajborok יין כשר
Asztali borok

jutányos árban kaphatók

Szacsvay-u. 2. sz. a.
(Str. Cuza Voda)
pincében.

— Tanító-sztrájk a bukaresti zsidó iskolákban.

Bukarest. — Még az elmúlt héten történt, hogy a bukaresti zsidó iskolák mintegy 150 főből álló tanító és tanári kara együttesen sztrájkot proklamált, minthogy a hitközség már 5-ik hónapja nem fizette ki illetményeiket. A sztrájk 22 iskolában, 7 középiskolába, 1 ipariskolába, 3 gyermekertben és 1 esti tanfolyam keretében folyik, amely 3500 tanulót és növendéket érint. A bukaresti hitközség a legnagyobb erőfeszítéseket végzi, hogy a tanítók járandóságait részben is kiegyenlíthesse és újra megkezdődjön a rendes tanítás.

— **Zsidó hajó a Földközi tengeren.** Jeruzsálemből táviratozzák: A napokban futott ki a jaffai kikötőből az első zsidó hajó, amely egy palesztinai zsidó tulajdonát képezi. A hajó neve „Karmel“. Első útját Cyprusba tette meg, majd onnan már megrakott áruval érkezett vissza a jaffai kikötőbe. Az új hajó Palesztina, Egyiptom és Szíria felé fog közeledni. A legérdekesebb azonban, hogy a hajó kapitánya egy tel-avivi zsidó nő.

— **A lemergi pogromok a varsói szejmben.** Varsóból jelentik: A lengyelországi zsidó parlamenti klub jelentést nyújtott be a lengyel szejmhez a lemergi pogromokkal kapcsolatban, melyben többek között a következőket állapítja meg: A pogromok november 26-tól december 2-ig tartottak. Ez idő alatt a sovinszta diákok az alvilági kétes egzisztenciákkal együtt tomboltak az uccákon s számos zsidót véresre vertek. A benyújtott lista szerint, melyben a zsidó sebesültek névszerint megvannak nevezve, az orvosok s gyógyszerárak 361 sérültnek nyújtottak első segélyt, míg a „Gyorssegély“ ugyanekben a napokban 250 zsidót részesített segélyben. A sérülések legnagyobb része fejsebek, melyek késszurástól származnak. A zsidó parlamenti klub a bűnösök szigorú megbüntetését s a kárt-szenvedettek kártalanítását követeli.

— **A hátszegi ort. izr. hitközség** ellen panaszos levelet közöltünk lapunk múlt évi 51-ik számában. A hitközség vezetőségétől beérkezett közlés szerint, a súlyos hi-lyzet kényszerítő körülményei készített az előjáróságot, hogy a kirótt hitközségi adókat, amelyek a szükségleteket fedezik oly módon hajtsa be, hogy a nagy-ünnepek alkalmából templomürelést csak azok kaphatnak, akik kultuszadóhátralékaikat is megfizetik. Természetes, hogy ez a szegényebborsu hitközségi tagokra nem vonatkozik. Megcátolja a hitközség vezetősége azt is egyidejűleg, hogy bárkit is, főleg azok közül, akik a panaszos levelet hozzánk jutatták a templom-udvarából kitiltottak volna, csak a templomba való belépéstől tiltotta azokat el, akiknek, szerinte, módjukban lett volna fizetni, de ezt megtagadták.

— **A lodzi hitközség költségvetése.** Az elmúlt héten tartotta meg a lodzi hitközség közgyűlést, amelyen a folyó évi költségvetést szavazták meg. A közgyűléstől a cionisták túntetőleg távolmaradtak, tekintettel arra, hogy az előjáróság agudista többsége már előzőleg sem vette fel a költségvetési tervezetbe a cionista alapok támogatását. Minzberg, hitközségi elnök beszámolt a hitközség évi munkájáról. A költségvetés a közgyűlés 1,023,000 Zloty-ban állapította meg. A lodzi hitközség 212 000 lelket számolt, amihez viszonyítva, igen alacsony mértékben vannak a hitközségi tagok adóval megterhelve.

— **Arab bomba ölt meg egy nahalali kolonistát és fiát.** Jeruzsálemből jelentik: Ismeretlen kezek éjjel bombát hajítottak Joséf Jakoby nahalali zsidó kolonista házába. A bomba borzalmas pusztítást vitt véghez a házban és halálra sebezte a kolonistát és kilenc éves fiát. Még életben voltak, amikor beszállították őket a haifai kórházba, itt azonban néhány napi haláltusa után kiszáradtak. A nahalali bombamerénylet nagy izgalmat váltott ki az egész országban. A jeruzsálemi rendőrség speciális utasításokat adott a nahalali nyomozás megindítására. A főkormányzó kijelentette, hogy személyileg érzi magát érdekelve ebben az ügyben és mindent elkövet, hogy a nahalali bombamerényletre teljes világosságot derítsenek. — Nagy részvét mellett temették el Nahalalban a kilenc éves Jakobi gyermeket. Apja még élt akkor. A temetés megrázó manifesztáció volt a gyilkos terror ellen. Egész nap szünetelt minden munka Nahalalban. A kolónia egész lakossága a kis gyermekporsót kísérte. Másnap futóútként terjedt el egész Palesztinában a hír, hogy Joséf Jakoby is meghalt a haifai kórházban. Még aznap temették el Nahalalban. A szónokok egyöntetűen hangsúlyozták, hogy a hatóságok szükséges védelme hiányában a zsidók követelni fogják a zsidó önvédelem megteremtését és jóváhagyását a kormánytól. Az egész palesztinai héber sajjó vezércikkében foglalja közli a nahalali merénylettel és rámutat arra, hogy a bombát Palesztinában készítették, ami nyilvánvalóan az arab politikai terrorszervezetek kezére mutat.

— **Egy millió font többlet a Palesztina költségvetésében.** Jeruzsálem. Hivatalos értesítés szerint a palesztinai büdzsé ezidőszert 1,000 000 font többletet mutat fel. Ugyancsak hivatalos jelentés érkezett arról is, hogy az 1933-as évben a gabonatermékek és liszt vámját a kormány felemeli.

— **Varsó-Jeruzsálem 36 óra alatt.** Jeruzsálemből jelentik: Alaluf szaloniki zsidó nagyiparos, a balkáni Légi Forgalmi Társaság elnöke, Jeruzsálemben tárgyalásokat folytat egy új légi vonal létesítésére, mely összekösse Erec Jisraelt a kelet-európai országokkal. Az út Varsóból—Jeruzsálemig ezen vonalon repülőgépen, 36 órá t tartana és Salonikin át vezetne. A Jewish Agency nagy érdeklődést mutat Alaluf terve iránt.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express“ poloskairtót és „Express“ Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378

Telefon 378

Használja a kellemes illatu
Szent László

pipere-szappant.

Fertőtlenítő hatása megóv minden fertőző bct:sgségtől.

I. HEINRICH

pipere- és gyógy- (Borax, kén, kátrány, kővégyermek stb.)

SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

Legizlésebb ridikülök már
150 leitől. — Mindenféle bór-
diszmuárut nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni

Regele Ferdinand No. 1.

V. GROSZMANN
orth. יין כשר vendéglője

BUCURESTI

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefekturával
3 fogásos menü 40 lei.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**

természetes **Ismandi**

keserűvizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül.

Utasítás minden palackhoz mellékelve!

Kapható mindenütt!

— **Házasság.** Sali Bickel, Berlin és dr. Eliezer Berkovits, Oradea, f. hó 6-án tartották esküvőjüket Berlinben. — Dávid Erzsike Cluj és Heller Jenő Crasna az elmúlt hó folyamán házasságot kötöttek. A fiatal pár a napokban utazik Erez Jisz-roelbe.

— **Tüntetés a newyorki lengyel konzulátus előtt — az antiszemita diákkilengések miatt.** Mintegy 300 főnyi zsidó és nemzsidó diáktömeg, vonult fel az elmúlt hetekben New-yorkban a lengyel követtség elé, ahol Dr. Krausz Arthur vezetésével demonstráltak a Lengyelországban megismétlődő antiszemita diákkilengések miatt. A tüntetőket lovasrendőrség oszlatta szét. A new-yorki City College, Columbia és Hunter egyetemek diáksága részéről küldöttség kereste fel a lengyel követet és memorandumot nyújtottak át számára, amelyben követték, hogy a lengyel kormány vessen véget az antiszemita kilengéseknek, amelyet ha komolyan akar, meg is tud akadályozni.

— **„A marosvásárhelyi orth. Chevra-Kadisha”** napokban tartotta meg fennállásának tízéves jubileumi ünnepélyét. Az orth. hitközség díszteremben megtartott jubileumi vacsorán Gábel Sándor elnök üdvözlölte a megjelenteket, vázolta a Szentegylet megalakulásának történetét és beszámolt a tartott annak tízéves áldásos működéséről. Szofer Manó főbbi gyönyörűen felépített ünnepi beszédében a Chevra-Kadisha fontos szerepére mutatott rá. Beszédének hatása alatt megalakult a Chevra kebelében a Tomché Evjajnim, melynek célja a jelenlévők 50.000 lejt jegyzetek. Mandl Mór hitközségi elnök a hitközség köszönetét tolmácsolta a Szentegylet vezetőségének és mint a Chevra egyik alapítója meglepéssel konstata, hogy a Chevra az alapítók szellemében fejt ki tevékenységet. Dr. Löte Lajos, az egyesület főorvosa az orvosi kar nevében köszöntötte a vezetőséget, majd Sámuel Albert humoros beszédében vázolta a Szentegylet feladatait. Paneth Czelmus klasszikusan felépített beszédében az egyesület szent céljaira mutatott rá. Gott Adolf, a Poale Cedek egyesület nevében köszöntötte a Chevra-Kadishát, végül Seidner nyug. igazgató beszélt. A jubileumi vacsora a hajnali óráig tartott. F. M.

— **Államsegély a bulgáriai zsidó iskoláknak Szófia.** A bulgár közoktatásiügyi miniszter Murawieff, fogadta a bulgár zsidóság központi szervezetének képviselőit, akik azonnali segély kérését a zsidó iskolák számára. A miniszter sajnálattal közölte, hogy ez évben mindössze 1 millió levtől voltak fel az iskolák támogatása címén a költségvetésbe, amelynek fele az állami iskolák között lesz kiosztva, míg a másik fele az összes felekezeti iskolák részére van fenntartva. A zsidó iskolák természetesen szintén meg fogják kapni a rájuk eső segély hányadát, de rendkívüli szubvenciókat nem áll módjában kiutalni.

— **Vérvád-provokáció Keletporoszlóban.** A Königsbergben megjelenő nemzeti szocialista „Preussichen Zeitung” elmúlt heti számában vérvád mesével uszít a zsidó lakosság ellen, abból az alkalomból, hogy Nassenburgban egy 8 éves gyermek gyilkos merényletnek esett áldozatul. Hafke lakatos 8 éves gyermeke, miután napok óta nem ment haza, az ijedt szülők a rendőrségre mentek, amely a nyomozás megindítása után az egyik külvárosban átvágott nyakkal bukkant rá a kis Benno Hafkéra. A város egész lakossága mély részvétellel kísérte a gyermeknek követelt bestiális gyilkosságát. Az antiszemita sajtó azonban mindjárt ama véleményének adott kifejezést, hogy rituális gyilkosság történt. Állításait semmi pozitív ténnyel bizonyítani nem tudja. Városszerke kommentálják azonban azt a tényt, hogy a ház, amelyben Hafke lakatos lakik, az utóbbi hónapokban 3-szor esett részleges gyújtogatás áldozatul és a kis Benno több ízben lett említést arról, hogy ő tudja, ki a gyújtogató. Annakidején nem tulajdonított jelentőséget a 8 éves gyermek kijelentésének, de most azt hiszik, hogy a gyújtogató és a gyilkos személye azonos, aki behatóan a kis Bennót és aztán beteges hajlamainál fogva, merényletet követett el a gyermeknek.

— **Zsidó zászlóalj Sanghaiban.** A párisi „Raiswjet” közli, hogy Sanghaiban egy önkéntes zsidó zászlóalj alakult, amely a nemzetközi védelmi csapatok hatáskörét tölti be és teljesen egyenlő jogu az angol és amerikai zászlóaljakkal. A zsidó zászlóalj a Nemzetközi Brigád parancsnoksága alá tartozik, és a kormány valamint a konzulok védelme alatt áll. A zsidó csapatot főként Brith Trumpeldiránstokból alakult, akik a revizionista unióhoz tartoznak.

— **Terv, a munkanélküli zsidó tömeg franciaországi bevándorlására.** Páris. A zsidó ifjúsági szervezetek 100 éves évfordulójának ünnepélyén Netter, metzi fő-rabbi előadásában ama tervet vetette fel, hogy a franciaországi zsidóság járuljon hozzá egy olyan települési alap létesítéséhez, melynek segítségével a munkanélküli zsidó tömegek egy részét Franciaországban letelepíthetnék és ott munkát biztosíthatnának számukra.

Példás harmónia és áldozatkészség az aradi orth. hitközségben

Az aradi orth. izr. hitközségben, oly példaadó egység és harmónia keretében folyt le egy legutóbbi szijum és talmud-tóra estély, hogy mintául szolgálhatna valamennyi orth. hitközségnek. Annál örvedesebb ez, mert akik ismerik a régi aradi vallásos zsidó életet, azoknak meg kell hajolnia azon munka előtt, amit itt az orth. zsidóság vezetői önzellenl végeztek. Ime, már 7 éve, hogy Wiesel Jenő elnöke volt az aradi orth. hitközségnek, amely idő alatt a vallásos zsidó intézmények egész sorozatát építette ki. Most azonban arra kérte hitközségének tagjait, hogy más elfoglaltságára való tekintettel, tehermentesítsék őt egy időre a hitközség nemes gondjai alól. Erre, a hitközség volt elnökének javaslatára, a hitközség egy régi kipróbált és a vallásos intézmények kiépítése körül nagy agilitást kifejlő Scharfstein Jakabot választották meg elnöknek, aki azzal kezdte meg működését, hogy a Talmud Tóra estély keretében saját költségére egy bankettet adott a hitközség tagjainak, amely által egyidejűleg eme vallásos intézmény részére több mint 30 000 lei adományt hozott föl az aradi hitközség áldozatkész tagjaitól. Az új elnök beszédében meg is indokolta, hogy a Talmud-Tóra jövője készlettel arra, hogy a hitközség tagjait nem a saját lakásán, hanem oly helyen vendégelje meg, ahol az intézmény iránti igényeket fokozottabb mértékben érvényesíteni tudja. Nagyobb adományokat adtak: Wiesel Jenő, Scharfstein Jakab, Schleifer Dávid, Berger Satomán, Sax Mór, Reszler Testvérek (Arad-Gaj). Szolgáljon mintául eme fiatal, alig másfél évtizedes hitközség többi régi nagy hitközségnek és tanuljuk már meg egyszer, hogy minden hitközség fejlődésének legerősebb talpköve, a tagoknak egymás közötti békés és harmónikus együttműködésén nyugszik.

A szlovenszkói orth. vezetőség választása

Trencsénleptic. A szlovenszkói orthodox zsidóság delegátusai tulhyomó nagy többséggel Pappenheim Izidor, pozsonyi hitközségi elnökölt választották meg az országos elnöknek.

Az új országos elnök igen vallásos zsidó családból származik és rokonságban van egyébként Franckl Adolf, a magyarországi Központi Iroda elnökének családjával is. Az új elnökölt várják a szlovenszkói országos orth. iroda fellendítését.

A választás a folyásáról egyébként a következőkben számolhatunk be: Tiegermann érsekújvári főrabbi, mint korelnök nyitja meg a választói közgyűlést. A sok elnökjelölti pártja közül, a választás napjára csak kettő maradt: Pappenheim párt és Spitzer Leml szépesváraljai főrabbi pártja. 175 leadvott szavazatból 156-ot Pappenheim kapott. Az elnök megható szavakkal köszöni meg a bizalmat és ígéretet tesz, hogy a nagy rabbik és gáonok által jelölt irányelvek értelmében fog mindenben eljárni.

Másnap az alelnököt választották meg, melynek során Ehrenfeld Dávid az eddigi kiftünően bevált alelnököt választották meg egyhangulag. Ezután az országos képviselőket választották meg, mely 25 rabbi és 40 világi tagból áll.

— **A spanyol kormány támogatja a tangeri zsidó iskolákat.** A spanyol kormány közoktatásiügyi minisztere egy javaslatot terjesztett a parlament elé a tangeri (Északafrika) zsidó iskolák támogatását illetőleg. Comez Rijó ellenzéki képviselő a javaslat ellen foglalt állást, mert szerinte az új kormány értelmében nem támogathatnak felekezeti iskolákat. Jos Rio közoktatásiügyi miniszter válaszában kifejtette, hogy a tangeri zsidó iskolákban jobban megőrzik a spanyol tradíciókat, mint bármely más spanyol emigránsok körében.

— **1500 varsói postatakarékpénztári tisztviselő között egyetlen zsidó sincs.** Varsó. A napokban folyt le ünnepélyes keretek között az új Póstatakarékpénztár hatalmas épületének megnyitási ünnepélye. A zsidó sajtó képviselői, akik szintén résztvettek a megnyitáson, megállapították, hogy az intézet 1500 tisztviselője között egyetlen zsidó sem található, holott a varsói összlakosság 33% és a takarékpénztár klienseinek 60% a zsidó.

Boston. Az összes imaegyesületek s hitközségszerű alakulatok összeálltak s megválasztották dr. Joseph Soloweitschikot főrabbinak. Az új főrabbi, unokája a híres briszkai (Breslítóvsk) főrabbinak: R. Chájim Soloweitschiknek, aki még a cári Oroszországban nagy tekintélynek örvendett. Az amerikai lapok az unokáját is rendkívül magaslatják s mindenféle interjúkat adnak szájába.

— **Negyedmillió zsidó tért át a katolikus hitre az utóbbi 50 év alatt.** Rómából jelentik: Egy itteni katolikus lap statisztikát közöl a legutóbbi 50 év kitérjeiről s megállapítja, hogy 224.000 zsidó hagyta el ősei hitét és tért át keresztény vallásra. A kitértek leg többje európaiak. A kitérésekben Magyarország vezet, ahol az utóbbi 50 év alatt nem kevesebb, mint 97.000 zsidó tért át a kereszténységhez. A második helyen Lengyelország áll, ahol 30.000 volt a kitért zsidók száma.

E Z Ü S menorák Harang gyertyatartók, védjegy! serlegek, évőszközők, Templomi kegyszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: **„Tacamul”** ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4.000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjával, legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmár, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítási ügyekben.

— **A zsidó Daniel Prenn, Németország legelső tenniszbajnoka.** Berlinből jelentik: A német tennisz-szövetségnek van egy rangfokozatú megállapító válasszmánya, mely a szezon végén osztja yozza tenniszbajnokait. A múlt évben 41 tenniszjátékos szerepel a rangfokozat listáján, első helyen pedig a zsidó Daniel Prenn neve áll. Ez nagy elégtétel Prennek, mert éveken át zsidó volta miatt mindig mellőzték. Idei sikerei után azonban már lehetetlen volt őt hátrahatolni, ha nem akarták kompromittálni a szövetség komolyságát.

— **A finnországi zsidók életéből.** Jelenleg 300 zsidó család él Finnországban 1700 lélekszámmal. Egész Finnországban 3 zsidó hitközség van. Helsingforsban 1050, Wyporgban 300 és Abo-ban 250 lélekszámmal. Mint ismeretes az az első zsidó letelepülés Finnországba 1851-ben történt, amidőn az orosz kormány a zsidó katonáknak a szolgálati idejük után engedélyt adott Finnországba való letelepülésre. A Kerenszki-forradalom után (1917) vándoroltak ki sokan az orosz városokból Finnországba. A finn zsidó hitközségek az utóbbi években jelentékeny fejlődést mutattak. Az összes hitközségeknek vannak jótékony intézményei, iskolái, könyvtárai és sport klubjai. A helsingforsi zsidó hitközségnek zsidó gimnáziuma is van 150 tanulóval és 16 zsidó tanárral. Ebben az iskolában a zsidótárgy tantervű tananyagot héber nyelven adják elő. A finn politikai életben a zsidók nem vesznek részt. A zsidó lakosság főként textil iparral és kereskedéssel foglalkozik.

— **Csodaszülött a varsói zsidó kórházban.** Varsóból jelentik: A zsidó kórházban egy Malke Mandelbaum nevű nőnek hét hónapra egy kétféjű és négy lábú gyermeke született. A gyermek néhány óráig élt és az orvosok átadták az anatómiai múzeumnak, ahol azt spirituszba tették. A család azonban azon fáradozik, hogy a gyermeket a zsidó temetőben megfelelő rítus szerint temethesse el.

— **A negresti Ceire Mizrachit** szervezet, az elmúlt héten ejtette meg új vezetőségi választását. Diamant Sie elnök lemondása folytán, Izsák Zoltán választották meg új elnöknek. Megválasztották még: Gottesmann Henrick titkár, Diamant Mór pénztárnokot, Friedmann Mór és Lébi Henrick ellenőroket.

— **Nagysikerű chanuka-ünnepélyt** rendezett a szatmári Mizrachit ifjúság, amely a legteljesebb anyagi és erkölcsi siker jegyében zajlott le. A műsoros estélyt Riedermann Miksa vezette be élénk tetszés mellett. Nagy sikert aratott Wald József főként 12 tagú kísérelével, valamint Glück Mirjam, Rivel Ipolyka, Klein Katóka, Grósz Böske, Weinstock Menase, Glück József, Klein Joel, Weisz József és Fuchs Marcell, aki a konferanszé szerepét töltötte be.

— **Vörös „Mágén Dávid” Palesztinában.** Tel-Avivból jelentik: E napokban alakult itt meg a „Vörös Mágén Dávid”, mely az egész országban fiókgazdagokat is létesített. Az elsősegély nyújtására több szamaritanus kurzus alakult, melyekre számos hallgató iratkozott fel. Az alakuló gyűlésen elhatározták, hogy gyűjtést indítanak az egész világon a „Vörös Mágén Dávid” alap megteremtésére s egyúttal lépéseket tesznek, hogy az egész világon „Vörös Mágén Dávid” ágazatok létesüljenek.

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert” autógummi gyári lerakata

A CEIRE MIZRACHI IV-ik országgrészi konferenciája Clujon

A múltban is már sok cikk jelent meg e lap hasábjain a zsidó ifjúsági problémákról. Mindenki a maga módja szerint igyekszik a zsidó ifjúsági problémát felfogni és nekünk csak állandóan egy kérdésünk lehet ismételt, hol vannak a mi szellemi és lelki vezetőink, hogy az ifjúság vallásos zsidó mozgalma élére álljanak? És hol voltak a múltban, hogy e téren bármi eredményt is mutathatnának föl? Mit tettek eddig vallásos zsidó ifjúságunk megmentéséért?!

A Ceire Mizrachit IV-ik országgrészi konferenciájának hatása alatt állók és fűteimbe csengenek még az ifjúság tomboló kíváncsi, akik kiálló saikkal mintegy élő lelkiismeret kell, hogy felrúzzák a nagy zsidó nyilvánosságot ama ifjúság létezéséről, akiknek a legmagasabb igénylése és eszménye: Thóra és Erec Jiszroel. Hiányzik az erőm, hogy visszaadjam mindazt, ami ezen a konferencián történt. Az átszellemültség és az erős akarat, a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság eszményeiért, hogy ezért egy a diáspórában küzdeni, valamint mennél előbb a Szentföldre jutni, hogy ott az építőmunkát ezen célkitűzés alapján megvalósítsan.

Lehetetlen továbbra is, hogy a mi szellemi vezetőink nemörődőmséggel álljanak a vallásos zsidó ifjúság eme megmozdulásával szemben. Itt az ideje, hogy a nagy nyilvánosság megludja és belássa a zsidóságnak ama egyetlenséget, amelyért minden energiát össze kell fognia és ez nem lehet más, mint a bármily szomorú zsidó jelennek a jobb jövőbe való átmenése. Ki kell vinnünk a zsidóság minél szélesebb rétegeiben, hogy a mizrachit vallásos ideológiája, amidőn harcol minden ami zsidó megsemmisítő, bal- és jobboldali asszimiláció ellen, egyidejűleg a cionista keretben állandóan opponál, egy a cionista vezetőség hibáival, mint a baloldali kilengésekkel szemben. A cionista keretben nem lehet klasszikálni az ifjúságot, főként nem lehet degradálni a Mizrachit keretében tömörült fiatalokat azért, mivel az a nemzeti zsidóságot a vallásosságával erősítve, megteremt az igazi örökéletű zsidóságot. Van-e az erdélyi cionista, avagy nem cionista táborban olyan ifjúság, amely úgy mint a mizrachit ifjúság, képes lett volna arra, hogy a konferenciával párhuzamos Bialik ünnepélyen, a nagy gondolkodó szellemi tevékenységének méltatására 8 kimondottan héberül felszólalót, ünnepi szónokoknak állítson oda?!

Az erdélyi vallásos zsidóságnak a Mizrachit keretében 2000-et meghaladó ifjúsági tagja biztosítja annak, hogy a konferenciáján nyújtott iniciatív erővel egyidejűleg, az ifjúsági mozgalom továbbra is a zsidóság jövő szellemi hadseregét fogja képezni, amely az országgrészi szétszóródva és különböző zsidó helyiségekben, szervező erejénél fogva, fogja a zsidóság egyetlenséget célját: a zsidó jövőt megfelelően kiépíteni.

Remélem, hogy a „NÉPÜNK”, amely minden erdélyi zsidónak szeretetteljesen dédelgetett lapja, a jövőben is az oldalunkon fog állni, hogy a zsidóságért végzendő pozitív munkában, igazi nemes és örökéletű munkát végezhesünk. *Juszt Móse.*

A Clujon megtartott IV-ik országgrészi konferencia lefolyásáról a következő részletes tájékoztatást közöljük:

Pénteken délelőtt, 150 delegátus és nagyszámú vendég jelenlétében nyitotta meg Klein Eijahu rabbi, a clujit helyi csoport elnöke, héber nyelven a konferenciát. Köszöniölte a megjelenteket, majd rátért a zsidó ifjúság problémájára és párhuzamot vont a tegnapi és mai generáció között tátongó szakadéokra.

Noszin Mór mérnök, a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében üdvözölte a konferencia vezetőit és a delegátusokat. Örömmel állapítja meg a Mizrachit eszme nagy előretörését, mely alól ma már egyetlen zsidó sem vonhatja ki magát. Wertheimer Samuné a Wizo nő-zövetség meleg közönségét hozza, míg Pollák Zwi az ifjúsági szervezetek üdvözleleit tolmácsolja. Kasziner Rezső az Aviva-Barisszia nevében üdvözli a konferenciát. Fejlegeti a mizrachizmus jelentőségét a modern eszmeáramlatok tükrében.

Rimóczi Jakab, a kolozsmegyei orl. hitközség nevében üdvözli a mizrachit ifjúságot, mint amely biztosítja a jövő konzervatív zsidó életnek.

Ráth Efraim, a nagyváradi Mizrachit Központ vezetőségének nevében beszél. Glasner Móse szellemét idézi, aki először bontotta ki a konferencia városában a mizrachit lobogót.

Juszt Móse, az országgrészi ifjúsági szervezetek elnöke, politikai referátumot tart. Beszél a Mizrachit harcáról és az új zsidó generációnak egyedül útjáról, amely Erec Jiszroel felé vezet.

Dr. Fischer József, kamarai képviselő, a Zsidó Párt nevében és saját személyében is köszönti a konferenciát. Meg szeretettel emlékezik meg a mizrachizmusról és az eszme öntudatos hordozóiról, akiknek munkáját például állíthatják a többi zsidó frakciók elé.

Az üdvözölő és megnyitó beszédek mély és lelkes hatást gyakoroltak a jelenlévők között. Minden szónokot meleg óvációban részesítettek.

Péntek este az Oneg-Sabat egyesület előadását rendezett Ráth Efraim, Gruber Sándor, Appel Dávid, Gileadi és Juszt Móse közreműködésével. Az előadást feszült érdeklődés közepette több százan hallgatták végig.

Legközelebbi számunkban közöljük a konferencia további részletes lefolyását.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottságának nagyváradi ülése

Rendkívül izgalmas hangulatban vasárnap folyt le Nagyváradon a Zs. N. Sz. Nagyintézőbizottságának ülése Dr. Szegő Ernő elnökletével, aki meleg-hangú beszédében üdvözli a delegátusokat és rámutat a NIB feladataira. Vermes Ernő, a Szövetség elnöke Chajim Nachmánn Bialik héber költő méltatásával kezdi a beszédét, kinek 60 éves születési évfordulóját most ünnepli az egész világ zsidósága. Az érdemleges viták Dr. Halberg Gyula (Beszerce) referátumával kezdődnek, aki részletesen ismerteti a Cur-Salom ügyet és támadja a KKL, valamint a cionista executive vezetőségét. Kasziner Rezső (Oradea) a Cur-Salom ügy sürgős rendezését kívánja. Szenes Henrik 800 Cur-Salom jegyző nevében kéri a Zs. N. Sz-t, hogy a KKL pénzek visszatartása után gyakoroljon nyomást a kérdés elintézését illetően Fischer Lipót (Cluj) a KKL vezetői mellett emel szót, míg Dr. Weisz Fülöp (Cluj) ugyancsak kifogásolja az alapok magatartását. Dr. Gelberg emelkedik ezután szólásra és súlyosan elítéli az alapokkal szemben elhangzott támadásokat. Javasolja, hogy a Kongressgericht elé vigyék a Cur-Salom ügyét. Judovits Jisaj, Hasomer Hacair, az ifjúság nevében tiltakozik a KKL pénzek visszatartása ellen. A viták elhangzása után a NIB utasítja a KIB-et, hogy lépéseket tegyen az ügy sürgős rendezése érdekében.

Ezután az erdélyi kolónia, a Kfar Gideon sülös helyzetét vázolja Vermes Ernő. Dr. Fischer József kamarai képviselő kifejti, hogy mindent el kell követni a kolónia fenntartása érdekében és javasolja az erdélyi falunak máramarosi zsidókkal való megerősítését. Dr. Fischer József indítványához Nussbaum Sámuel is csatlakozik. Katz Hermann a kolónia volt bírása szintén abban látja a kolónia válságát, hogy rosszul lettek az emberek kiválogatva. Berkes Dávid új erdélyi kolónia alapítását javasolja. Hosszabb vita után a NIB Fischer József javaslatát teszi magáévá.

Kasziner Rezső, az Aviva-Barisszia szervezet Rosrisonja élesen bírálja a megfélemlítő propaganda munka hiányát, majd az ifjúsági szervezetek együttműködésének fontosságát hangsúlyozza. Dr. Gelberg súlyos kritikával illeti az egyes helyi csoportokat, hogy nem fejtenek ki kellő propaganda munkát. Igen alkalmas talajnak tartja Erdélyi cionizmus kiszélesítésére, hol nincsen sem a jobb, sem a baloldali asszimiláció különösen elterjedve.

Rottenberg József (Sziget) kéri a Mizrachit máramarosi chaluctelep szubvenciójának, valamint a máramarosi certifikátok számának felemelését.

Fischer Lipót előterjesztésére a NIB utasítja az egyes helyi csoportokat intenzív cionista munkára Péterffy Endre felolvassa a tg-muresi helyi csoport levelét, amelyben önálló erdélyi palesztina hivatal felállítását követelik. Vermes Ernő válaszol az általános vitára és kifejti, hogy az egyes helyi csoportok nem részesítették támogatásukban a Szövetséget. Péterffy Endre megjegyzéseket fűz Vermes Ernő beszédéhez, majd Dr. Weisz Fülöp számol be részletesen a Palesztina Hivatal munkájáról, amelyet pontos számadatokkal igazol. A NIB köszönetet szavaz Dr. Weisz Fülöp elismerésre méltó munkájáért. Péterffy Endre tolmácsolja a petrosényi helyi csoport kérését, amely több certifikátot igényel a Brith Trumpeldor részére. Blumenthal, a Hanoar Hacioni képviselője az erdélyi cionista mozgalom hibáit taglalja és kifogásolja, hogy az NIB, ideje javát a Cur-Salom ügygel töltötte el. Ezután D. nzig Hilel (Cluj) a cionista diákmozgalomról tart referátumot. Nussbaum Sámuel és Weinberger Nándor (Cluj) ugyancsak méltatják a cionista diákmogalom jelentőségét.

Fodor L. Sándor élesen elítéli a NIB vezetőségének azt a részét, akik nem várták meg e fontos kérdések tárgyalását. Judovits Jisaj és Axelrat felszólalásaikban a chaluctit fontosságáról beszélnek, majd Fischer Lipót zárószavaival a NIB ülése véget ér.

Adenben növelik a hindu rendőrök számát.

Aden. Mint ismeretes, az elmúlt hónapokban Adenben súlyos antiszemita zavargások folytak le, amelyek helyenként formális pogrom jelleget öltöttek. Az angol hatóságok azonban úgy látszik jelét sem mutatják annak, mintha a további zavargásoknak elejét akarnák venni, tekintettel arra, hogy ujabban az adeni rendőrséget teljesen átszervezik és emelik a mo'lám rendőrök számát. Egyelőre a rendőrség egyharmadát alakítják át indiai rendőrökkel, de kilátásba helyezték a brit hatóságok a mozlám rendőrök további elhelyezését is. Az adeni angol hatóságok természetesen munkájukat az anyaország beleegezésével végzik, ami különös fényt vet Anglia kétszínű politikájára. Az adeni zsidóság helyzete így szomorú kilátásokat rejt magában, mert a rendőrség átszervezésével, még az eddiginél is alább fog csökkenni személyi és vagyoni biztonságuk.

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. Pénzügyi statisztika adatai szerint, a palesztinai deponált zsidó vagyonok teljes összege 5 millió fontot tesz ki, amelyből 3 1/2 millió van zsidó bankokban elhelyezve. — Az elmúlt hónapban nyitották meg ünnepélyes keretek között a tibériási meleg gyógyfürdőt — A Hezrliah kolónia egyik uccáját Szokolov nevére neveztek el. — A kormány engedélyt adott az Agudasz Jiszroelnek egy új napilap indítására. — A főkörmenyöző kijelentette, hogy az európai angol követek teljhatalmat kaptak a palesztinai turista utazások engedélyezése ügyében. — Az elmúlt év novemberében h-ván 1329 személy utazott be Palesztinába, akik közül 1192 zsidó volt, 111-en saját költségükön, mint tőkepénzesek jöttek az országba. — A „Falestin” közli, hogy tavasszal arab világkonferenciát tartanak Bagdadban. — A Beth Alpha kolóniát fegyveres arab banditák megtámadták és kirabolták. A kolónia 67 juhát elhajtották. A rendőrségnek sikerült 3 arabot őrizetbe venni, akinél 21 juhot találtak meg. — Az arabok között a parlamenti mozgalom egyre terjed.

HAIFA. „A palesztinai Sportszövetség”, amely arab vezetés alatt áll, elhatározta, hogy bojkotálni fogja a zsidó sport szervezeteket. — A kormány a Haifa város évi szubvencióját 15.000 fonttal akarja redukálni. A város delegációja interveniált a kormánynál a levonások érvényesítése ügyében, mert ezáltal teljesen megszűnne a további építkezés. — A haifai hitközség 1933-évi költségvetése 6830 fontot tesz ki. — A haifai kikötő befejezése kapcsán további hatalmas építkezési tervek vannak folyamatban. Orvosi vasúti hálózat épül, amely Egyiptommal és Hedjással veszi fel az összeköttetést. Egész sor új ucca épül a kikötő közelében.

TEL-AVIV. Az elmúlt hó 10-én ünnepélyes keretek között mondta ki a revizionista „Beth Trumpeldor” és a „Nemzeti Ifjúsági Szövetség” szervezetei fuzióját.

SZALONIKI. A városi tauács elhatározta, hogy a megszavazott 7 millió filantropiai és kulturszubvenciókból 630.000 Drachmát bocsájt a zsidó intézetek rendelkezésére.

MEXICO. Az antiszemita nemzeti párt, amely állami támogatásba részesül, a parlamentben javaslatot nyújtott be az összes idegenek kiutasítását illetőleg. Ugyancsak javaslat készült még a párt részéről arról, hogy a zsidóknak és kínaiaknak csak külföldön negyedben — a városok központjától távol — szabadon üzletet nyitni és kereskedni.

BÉCS. A nemzetiszocialisták a városi tanácsban javaslatot nyújtottak be a vágatási tilalom elrendelése kérdésében. A javaslatot az antiszemita kizárólag demonstrációnak szánták. — Még az elmúlt év októberében, Ros-Hasana első napján történt, hogy a bécsi antiszemita megtámadták az egyik zsinagógát és ott súlyosan brutalizálták a közönséget. A tüntetésen jelenlevő Leitner Ioan egy székelt ragadott fel és az antiszemita közé vágta. Leitner Ioan ezért a tettéért vonta az elmúlt napokban felelősségre a bécsi törvényszék és 5 schilling pénzbüntetésre, vagy 22 órai zárkára ítélte. Így végződött a bécsi antiszemita tüntetés egy zsidó elítélésével.

LIPCESE. Az elmúlt héten 73 éves korában hunyt el Chaim Eitingon szivargyáros, ismert zsidó filantrop, aki több kórházat és egy zsidó templomot alapított. Lipcse városa egy uccát nevezet el róla.

CAIRO. A röviddel ezelőtt elkövetett bombamerénylet kapcsán, amelyet a Brith palota ellen követtek el, a rendőrség őrizetbe vett egy zsidót is, akinek azonban ártatlansága a napokba kiderült és a rendőrség máris szabadlábra helyezte.

BRÜSSEL. Az új belga parlamentbe mindössze egy zsidó jutott be a szocdem. párt listáján. Mark Sommerhausen, az új zsidó képviselő vallásos rigai családból származik.

AMSZTERDAM. A főváros központjában a napokban leplezték le Carol Wertheim ismert zsidó filantrop emlékművét 100 éves születésének fordulóján.

INNSBRUCK. Éles bojkotpropagandát vezettek be itt is a nemzetiszocialisták, a zsidó kereskedők ellen. Falragaszokon közlik a zsidó kereskedők neveit, akikről nem szabad semmit sem vásárolni. A plakátot a hatóság elkobozta.

PÁRIS. Lévi főrabbi elnöklété alatt tanácskozások folytak, hogy azon zsidó asszonyok számára, akiknek házassági viszonyaik nincsennek rendezve, megszerezzék a kellő okiratokat. — A Paul Boncour által alakított új kabinetben 2 zsidó miniszter is van, Leon Mayer és Alexander Israel.

BERLIN. A hitközségi tanács elhatározta, hogy felemeli a kultuszadót, mivel az elmúlt évi költségvetés deficitet zárt. — Az elmúlt héten, esütőtök este 10 órakor 3 nemzetiszocialista párt-ember hatolt be Friedmann Lázár lakására, ahol megtámadták az ősz rabbit és össze-vissza verték. A rendőrség hamarosan megérkezett és őrizetbe vette a merénylőket.

MOZI

Városi Színház Mozgó

■ Péntektől: Ófelsége a gyermek. Világsikerű németül beszélő sportfilm.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntektől kezdve: Schönbrunn álom, énekes, zenés filmoperett Eggert Mártha, Hermann Thimig, Hans Junkermann, Verebes Ernő. A Dunakeringő óta nem látott ilyen finom és nagyhatású operettet.

— „Rombolóid s ellen-ségeid az öledből indulnak ki”. A szlovenszói „Politika” című szlovák sovíniszta lap egyik legutóbbi számában egy Ing. Grossz nevű többek között a következőket írja: „Csehszlovákia zsidósága 14 éve élvezi a köztársaság törvényeinek előnyeit s a zsidók mégis felette hálátlanoknak mutatkoznak. Lelkiismeretesen gondoskodnak róla, hogy a magyar nyelv ki ne haljon a szlovák városokból. A zsidó publikum magatartása a focitballpályákon a leglangyosabb nacionalistát sem hagyhatja hidegen. Ha megakarnók állapítani, hová tartoznak ezek a provokatőrök, úgy konstanjalunk kell, hogy a zsidó nemzeti táborhoz. Nolens-volens felvetődik a kérdés, vajjon a zsidó köpeny alatt nem rejtegetik-e a magyarságot? Óva intem a zsidóságot — írja Ing. Grossz — ettől az uttól s eme irány folytatásától. Minden hur szakad s a hosszú türelemnek is vége szokott lenni”. Eddig Ing. Grossz intelmei. Ha ez az Ing. Grossz nem fiktív, és a „Politika” által költött személy, úgy csak egy minden zsidó erkölcsi s etikai érzésből kivetkőzött, az asszimilációtól megkótyagosodott pfefferkorntípus lehet. Mert becsületes, öntudatos és jellemes férfi sohasem nyújt segítő kezét az antiszemita sajtó gyalázatos ócsárlásaihoz.

35 ezer zsidó gyermek éhez Lengyelországban. A varsói központi jótékonyági hivatal jelentése szerint 35 ezer zsidó gyermek éhez Lengyelországban, akiket a párisi Alliance Israelite segítségével népkonyhákon táplálnak. A Joint Lengyelországban 53 népkonyhát tart fenn. Maguk a lengyel zsidók pedig képtelenek arra, hogy saját szegényeiket ellássák...

175 ezer dollár a zsidó kölcsönpenziárak részére. Az amerikai zsidó kölcsönpenziárak vezetősége (Foundation) Londonban tartotta meg legutolsó ülését. Ezen jelentést tettek az európai zsidóság szörnyű gazdasági helyzetéről. Lengyelország, Litvánia és Románia nyomorgó zsidósága részére 175 ezer dollárt szavaztak meg azzal a feltétellel, hogy ugyanilyen összeget teremtenek elő az ottani országok zsidó bankjai is.

— **Mit köszönhet Anglia a Rotschildeknek?** Londonból jelentik: A nyilvánosságra hozott francia titkos levéltár dokumentumai érdekes képet nyújtanak az angol történelemben viselt Rotschildok szerepére. Kiderül, hogy a Rotschildok mérhetetlen s felbecsülhetetlen szolgálatokat tettek Angliának Egyiptomban. Anglia csak a Rotschildoknak köszönheti, hogy megszerezte Ismail pasa részvényeit s így megszerezte a Suez-csatorna felett az uralmat s Franciaországgal szemben a vezető szerepet. Sir Natanel Rotschild ebben a transzaksióban döntő szerepet játszott. A titkos okmányokból kiderül, hogy Rotschild segítsége nélkül a Suez-csatorna ma nem volna Anglia kezében.

Aradi Orthodox Izraelita Hitközség.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a helybeli Kopil Jakob baromfikereskedő által árusított vágott baromfiak, valamint hár, zsír és füstölt husneműek, a Rabbiságunk által „Tréfo”, azaz rituálisan szigorúan tiltottnak nyilvánítottak.

Egyidejűleg felhívjuk a t. Főrabbi urak és Hitközségek figyelmét arra, hogy az innen szállított husneműeket csakis olyan „Hechser” ellenében vegyék át, amely Schreiber Joachim főrabbi urunk pecsétjével és sajátkezű aláírásával van ellátva.

Az aradi orth. Izraelita Hitk. Előjárósága.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Miért kell változtatni gyakran a tisztviselőket?

Az öreg Schlossberger bárót megkérdezte egy barátja, hogy miért változtatja ő olyan gyakran a hivatalnokait.

— Nézd kérlek, — felelte Schlossberger — arra nekem megvan az okom. Mert ha én felveszek, mondjuk, egy könyvelőt, az első időkből minden dolog elintézése előtt bejön hozzám és így szól:

— Herr Baron, wie befehlen Sie, dass die Sache erledigt wird?

Később, ha már kissé megmelegedett, így jön be:

— Also, Herr Baron, wie werden wir die Sache erledigen?

Ha aztán már tíz éve van nálam, akkor félig kinyitja az ajtót és beszél:

— Herr Chef, die Sache habe ich so erledigt!

Hogy lehet egy életfogytiglanra elítéltnék a büntetése felét elengedni?

Ferenc József egyszer meglátogatott egy fegyházat, ahol eléje vezették a rabokat.

— Menyi büntetése van? — kérdezte az egyikőtől.

— Négy év.

— A felét elengedem.

Jött a másik.

— Mennyi büntetése van?

— Tíz év.

— A felét elengedem.

Jött a harmadik, negyedik, ötödik, tizedik, huszadik, mindegyiknek elengedte a büntetés felét. Jött végre egy, aki így szólt:

— Életfogytiglan vagyok elítélve.

— A felét elengedem, — mondta a király.

Az igazgatóság nagy zavarban volt, most mit csináljanak? Elmentek a helybeli rabbihoz tanácsért, aki némi gondolkodás után így szólt:

— A rab az egyik nap legyen szabad, egyik nap üljön.

Isten sem büntet hiába.

Rabbi Jakob Kranzot, a híres dubnói maggidot kérdezte egyizben barátja:

— Ha te prédikációidban komolyan kéred bűnös hivedre a büntetést, miért hagyod magad tőlük mégis megfizetni?

Mire a rabbi szellemesen ekként válaszolt: Isten sem büntet egyetlen embert hiába...

Az erkölcstelen fiu.

Egy rabbinak hír szerint igen romlott fia volt, aki lépten-nyomon megszegte a Tóra parancsait. Egy napon hírül hozták a rabbinak, hogy a fia szombatra elutazott. Látták, amint késő este elhagyta a várost.

— Lehetetlen — válaszolt a rabbi — egy zsidónak nem szabad szombaton utazni.

Egy másik esetben a rabbi felesége jött hozzá panasza, hogy a fia pár perccel ezelőtt megette az egész libamáját.

— Hihetetlen — szólt a rabbi, majd mindjárt kinyomozom. Hívjátok fiamat elém és hozzatok ide egy pohár tejet.

— Nos fiam idd meg azt a tejet, szólt aztán a rabbi a fiának, aki egy hajtszártta ki a pohár tartalmát.

— Látjátok szólt végül a rabbi, a fiam nem ette meg a libamáját.

Afrikában bojkottálták Szigeti hegedűművészt hitehagyása miatt.

A Máramarosszigetéről elszármazott Schächter, később Szigeti József hegedűművész, mint kitűnő üzemember már régebben elhagyta a vallásos ősei hitét s rendezett vallásos, azaz katolikus lett. Ez a politika Európában kitűnően bevált s mindenütt már előre biztosította számára a sikereket. Nemrég az afrikai Johannesburgba érkezett, ahol a lapok nagy reklámot csaptak koncertjének. Az egyik lap még azt is megírta, hogy Szigeti József kitért zsidó. Amde ez a reklám visszafelé sült el. A puritán búrok és a délafrikai zsidók nem ismernek tréfát vallási kérdésekben s így távolmaradásukkal tüntettek a renegát ellen, Szigeti József ugyancsak üres széksorok előtt játszott Johannesburgban.